

Fuga cu Henri

Regizor de teatru, scriitor și eseist, Mihai Măniuțiu a absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale“ din București în 1978. A montat în teatre importante din România și din străinătate (Belgia, Marea Britanie, Turcia, SUA), creațiile sale primind numeroase premii pentru cea mai bună regie, originalitate și cel mai bun spectacol al anului. A realizat peste o sută de spectacole. În prezent, este director al Teatrului Național din Cluj, profesor la Universitatea „Babeș-Bolyai“ din Cluj și *distinguished professor* la University of California, Irvine.

Ca scriitor, a publicat cinci volume de poeme: *În Balkanya, eu și ceilalți demoni* (2011), *Până una-alta* (2012), *Vertij* (2014), *Tu* (2016), *Avionul Fantomă* (2017) și mai multe volume de povestiri cu tentă onirică și fantastică: *Un zeu aproape muritor* (1982), *Istории pe care n-am să le scriu* (1998), *Omphalos* (2001). În anul 2011, i-a apărut volumul de povestiri *Opiniile unui călător nedemn de încredere*, iar în anul 2015, la Humanitas, romanul *Aventurile hingherului în Balkanya*. Dintre eseurile sale teatrale amintim: *Redescoperirea actorului* (1985), *Cercul de aur* (1989), *Despre mască și iluzie* (Humanitas, 2007).

Creației sale literare și teatrale i-au fost dedicate volumul *Dansând pe ruine*, de Dan C. Mihăilescu (2006), cartea de comentarii critice semnată de Mircea Morariu – *Mihai Măniuțiu: Ipostaze esențiale* (2008) – și trei albume monografice: *Trilogia Dublului* (1997), *Măniuțiu: Imagini de spectacol*, de Cipriana Petre-Mateescu (2002), *Mihai Măniuțiu: Spațiul cameleonic*, de Cristina Modreanu (2010).

Mihai Măniuțiu
Fuga cu Henri
culegere de proze

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Iuliana Glăvan
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Iuliana Constantinescu, Carmen Petrescu

Tipărit la Real

© HUMANITAS, 2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Măniuțiu, Mihai
Fuga cu Henri: culegere de proze /
Mihai Măniuțiu. – București: Humanitas, 2017
ISBN 978-973-50-5829-6
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021 311 23 30

FUGA CU HENRI

În scuar

Aerul fierbea în pungi groase de păclă care pluteau în derivă. O amoebă de fum vinețiu plana peste scuar. Lipsită de consistență. Pornografic, plin de spasme și de rozuri demente, apusul își filtra otrava prin coroanele spumoase ale arborilor din piațetă.

Sprijinit de trunchiul unui platan, stătea un străin – sau nu tocmai un străin. Pe umărul drept îi atârna o raniță militară. Privea buimac înspre containerul de gunoi din care se revărsau, în căldura lipicioasă a serii, zemuri grețoase. Mi se părea că-l cunosc. Și el se uita din când în când la mine de parcă m-ar fi știut.

S-a apropiat de banca pe care zăceam și mi-a întins mâna:

— Salut. Eu sunt Henri.

Am rămas mască.

Străin și nu tocmai străin...

Da, el era! Nu mă-nșelam. Chiar el. Ăla, poetul! Îl chema Henri... Henri Mi...

— Nu, zice el, ca și cum m-ar fi auzit. Henri, simplu, numai Henri. Alt nume n-am. Și nici nu-mi trebuie ținând cont cu ce mă ocup.

Luat pe nepregătite, din reflex, mimetic, întreb:

— Cu ce te ocupi?

— Păi... cu fuga, ezită el.

O clipă ezit și eu, apoi îi zic:

— Și eu fug.

— Mi-am dat seama de la prima ochire. Am instinct. Fug de mult. Dar tu pari cumva indecis. Și fugi de puțin timp. Deși nu mai ești chiar tinerel.

— Oho! Într-o lună împlinesc exact...

— Nu! mă oprește el, pripit. Fără vârste, ani și alte chestii de-astea. Să nu ne complicăm. Fapt e că fugim. Și suntem doar doi. Ȑilalți nu fug.

— Nu, ăilalți nu fug. Evident. Numai noi.

— Și de ce ești așa radios? Crezi c-avem vreun motiv să exultăm?

— Nu, nu. Deloc. Constatam doar că ceilalți nu fug. Eram de acord cu faptul că numai noi doi fugim.

Și totuși, totuși, deși nu îndrăznesc să i-o spun: să fugi cu Henri... cu *acel* Henri, cu însuși *Monsieur* Michaux!

— Prin urmare, batem palma? întrebă el.

— Ȑhmmm...

— Fugim împreună?

— Fugim.

Staticul dăunează

Am evadat amândoi de undeva, dar presupun că nu din același loc. Și nu fugim din același motiv. Sau, poate, da? Oricum, fugim împreună – pentru mine doar asta contează. Și nu e o întâmplare că suntem pe-o mână. Nu, nu poate fi doar hazard. Noi doi avem prea multe lucruri în comun. Insomniile noastre, de pildă. Practic, nici Henri, nici eu nu dormim deloc. Nu-mi amintesc să-l fi văzut picotind vreodată, iar eu n-am ațipit o secundă de când mă știu. În ce-l privește, el are o explicație pentru asta:

— Inima mea a avut dintotdeauna ambiții de pugilist. Așa că o las să lupte. Cu mânuși și fără mânuși. Să acumuleze puncte. Și să se împăuneze. Ca și cum ar fi trâmbița unor foarte importante turniruri, și nu doar o pompă. Adoră să mi se ia sânge, am

constatat asta. Adoră sângele care curge și mă pălizește. Îi plac foarfecele, bisturiul, lamele tăioase. Așa-i inima mea. Sânge-roasă. Și de ea stau agățate, ca niște medalii... sper că vezi imaginea și nu crezi că bat câmpii... de ea stau agățate celelalte organe interne ale mele. Da, da, întocmai ca niște medalii, ca niște premii. Sunt premiile ei, pentru că e campioană. A câștigat deja mai multe runde. De fapt, nenumărate. Nu socotesc, nu mă pricep la asta, dar cred că fug de o eternitate. Și ea, mititica, rezistă. Și acumulează. Grație ei, am probabil doi-trei fificați și trei-patru plămâni și nu mai știu câte vezici...

— Eu unul, trebuie să recunosc, nu-s chiar așa în formă. Ba aș putea spune că nu mă simt câtuși de puțin bine.

Henri se încruntă:

— Pentru că stăm și pălăvrăgim. În chip staționar. Static. De-aia nu ești în apele tale.

— Și-atunci?

— Să fugim. O să te pui imediat pe picioare.

Pe spate

Fugim pe-ntrecute.

Deodată, pământul se cabrează, saltă, ne vine în întâmpinare. Și ne răstoarnă. Henri zace pe spate ca un gândac. Și eu stau întins pe spate și mișc neputincios din lăbuțe. Dat fiind poziția noastră întru câtva similară, cutez să-l întreb:

— După părerea ta, de ce fugim?

— Nu-mi pot aminti.

— Și nu ți se pare bizar?

— Bizar sau nu, dacă ne prind, ne scot mațele și le aruncă la câini.

— Uff! Ești tare prăpăstios. Ești prea abisal. Așa-s și scrierile tale, te-mpiedici și cazi în ele ca într-un puț fără fund.

Henri cascadează ochii:

— Eu, scriitor? Vezi-ți de treabă. Tot ce știi, și sper că mă pricep bine la asta, este să fug.

Simt că acum e momentul să insist și, ca atare, insist:

— Ai scris odată că cine-și omoară nebunul moare fără glas. Noi avem glas. Oare fugim după nebunul din noi?

— Ce-i tot dai înainte cu scrisul?

— Te refereai, desigur, la nebunul din sinea noastră...

— Ascultă, zice Henri, suspinând, tu mișcă din mâini și din picioare. Atât. Nu sta o clipă. Nu te resemna. E periculos să nu mișcăm și să nu simulăm că fugim, chiar dacă momentan întâmpinăm oareșicare dificultăți...

— Nebunul ăsta dinăuntru... voiam să te întreb...

— Mișcă, mișcă, mă îndeamnă el.

— Asta și fac. În ce privește nebunul...

— Omul e o țintă, izbucnește el, exasperat. E preferabil deci să rămână o țintă în mișcare.

Mă arăt întru totul de acord și, ca să-i fac pe plac, mă agit și dau din lăbuțe.

— A fost unul, un rusnac, continuă Henri, care zicea să nu uiți că ești continuu o țintă și de aceea trebuie să fii o țintă mobilă, adică să fii în continuă mișcare. Ca să nu te nimerească și să nu te doboare. Ai auzit de el?

— Parcă... Nu-l chema Meyerhold?

— De unde să știiu? Tu ești ăla care știe cum îi cheamă pe toți. Da' ăsta-i nume de neamț, nu de rus.

— Eh, toate-s confuze, suspin și eu. Le mai încurc...

Cafteala

Ceva ori cineva între un călugăr și un spadasin. Purta o robă, sau o rochie, sau un anteriu, iar chipul îi era acoperit de o mască argintie, cu țesătura fină, ca pentru concursurile de scrimă.

De cum ne vede, ne și ia la rost. (De parcă ne-ar fi pândit îndelung.)

— Mă vagabonzilor, voi vă rugați îndeajuns?

Eu zic, spăsit:

— Rugăciunea e rugăciune și când nu zici nimic.

Dar Henri sare cu gura:

— Eu urlu și spumeg, așa mă rog eu. Ai ceva împotriva? Ai ceva de obiectat?

Și spumegă de furie. Împroașcă cu bale. Ca să-l susțin, mă pun și eu pe spumegat.

Călugărul spadasin își scoate spada, care e un fel de biciușcă flexibilă, și ne altoiește cu ea peste țurloaie.

— Iar în felul ăsta mă rog eu, ne lămurește el. Mă rog, și mă rog, și mă rog, și mă rog – și vă bat până crăpați, că poate așa, dacă mă rog până la capăt, se arată aici, la locul rugăciunii, și Dumnezeu.

Henri geme de durere.

Gem și eu.

Și pe măsură ce gemem, scâncim și sângerăm, facem pași mărunți înspre flagelatorul-spadasin. Și când suntem destul de aproape, sărim pe el și-l căpăcim.

Henri îi arde una cu bocancul în nas. Eu îl apuc de cingătoare, îl trântesc la pământ și-i proptesc o cizmă între picioare. Apăs unde-l doare mai tare.

Spadasinul nu zice nici păs și face pe mortul.

Iar noi o ștergem.

Fugim, însângerăți, și privim întruna peste umăr.

Henri zice:

— Dacă asta a fost o rugăciune cum scrie la carte, poate se arată, în preajma călugărului-spadasin, și o imagine sau o umbră a Dumnezeului său.

Așa e. Dar nu ne putem îngădui să așteptăm. Ce păcat!

O ștergem, plini de regrete, o ștergem pentru că un singur lucru e cert, foarte cert: că trebuie să fugim. Până la urmă, dacă fugim destul și îndeajuns de departe, aflăm sigur și de ce trebuie să fugim.

În răspăr

Nădușind, Henri își trece mâna peste chip:

— De la o vreme, recunosc, beau tot așa cam cum ar face sex un eunuc.

A turnat în el halbă după halbă cu bere, însă continuă să-și dea aere de abstinent care a supt numai lapte și miere.

— Și mie mi se întâmplă, îi zic. Beau un coniac și-n gură rămân cu un damf de cremă de ghete, iau o lingură de compot de mere și parcă sorb vodcă amestecată cu o fiertură de urzici.

— Nu asta-i problema, râgâie Henri. Problema e: te îmbeți, ori nu te îmbeți?

Îmi suflu mucii în praful de pe jos, mă sprijin de peretele gheretei cu băuturi și simt că-mi arde gura după un pahar cu sifon. Dar praful se învârtejește, stârnit de vânt, și e prea mult de mers, prea mult de alergat, ca să mai fac efortul să intru în gheretă și să comand ce-mi doresc. Cum s-ar uita cu toții la mine dacă aș cere un sifon? Ca la un nimeni în lume, ca la un trădător. Iar absint, pe viața mea, nu mai vreau. Nici o picătură, nici dacă mi l-ar turna într-un pocal de argint.

— Bă, tu ai luat-o prin păpuriș? Ce pocal de argint? Chestia e: te îmbeți, ori nu? Te-ai îmbătat, sau nu te-ai îmbătat?

— Mă tem că nu mai știi măsura care le desparte și care-i de fapt diferența...

— Ascultă, zice Henri, o să-ncerc să-ți explic. Uite, de pildă, acuma, în clipa de față, noi suntem treji, sau beți?

— Treji-treji, așa cred.

— Și-atunci... cum de vorbim în limba asta aproape inexistentă a ta?

— Da, zic, și eu mă mir.

— Când naiba am învățat-o?

Se uită la mine ascuțit și extrem de suspicios:

— Chiar înțelegi tot ce spun?

— Îhm... tot. Da' să știi că și eu am senzația că aș putea vorbi în limbi de care n-aveam habar. Și-mi vine chiar acum, instant!, să zic ceva în finlandeză.

— Finlandeză sigur nu știi.

— Dacă știi deja românește...

Henri se reculege și scoate din magica-i pălărie de scamator un porumbel cartezian:

— Poate nici nu vorbim în vreo limbă și doar ni se pare că e una sau alta. Așa, după ureche...

— Auzi, îi zic, vorbește în orice limbă ai chef, că oricum te-nțeleg. Înțeleg, la nevoie, fără să mă screm, și mahahahașa ta, și honcuncachoncușa.

— Și dacă înțelegi orice limbă, zice Henri, de ce nu renunți la asta a ta, care ne strepezește dinții?

— E singura limbă în care mă pricep să vorbesc cu Dumnezeu. Nu poți renunța la limba în care vorbești cu El.

— Aha, vasăzică așa, zice Henri. Și eu de ce-am renunțat să vorbesc franțuzește?

— Da' n-ai renunțat, eu cred că în franceză vorbești, numai că auzim amândoi pieziș, în română, ceea ce spui.

— Te-ntreb pentru ultima oară! se răstește Henri. De ce te încăpățânezi să vorbești în limba asta a ta care nici măcar nu există?

— Păi, ți-am răspuns deja...

Mă privește cu îndoială. Ori cu dezgust?

E momentul să mă decid.

— Să-ți zic una bună, îi spun. Dumnezeu nu cunoaște nici El prea bine limba asta... o rupe, acolo, un pic, pe românește, însă mai mult le-ncurcă și le zăpăcește, așa că-l am în degetul mic. Dacă vorbim în română, îl pot vrăji și îmbobina. În altă limbă însă nu-mi merge cu El.

O tentativă eşuată

Ceasul gării indică ora 19.20. Trecem prin sala de aşteptare, printre mormane de bagaje și cohorte de călători, chiorându-ne la panourile de afișaj. Trenul *nostru* urmează să plece în cincizeci și trei de secunde.

Ieșim așadar pe peron, o cotim la dreapta, sărim de pe bordura de ciment pe prundișul zgrunțuros dintre șine, depășim semaforul ce clipește verde în undele unui rest de apus care treptat se înnegrește și continuăm să înaintăm de-a lungul liniilor ferate înspre podul de peste fluviu. Când auzim șuieratul strident al locomotivei cu aburi, bănuind că e aia „a noastră“, ne oprim, însă foarte puțin, pentru că Henri începe să țipe:

— Aleargă! Concentrează-te! Aleargă! Ține-l pe șine! De noi depinde!

Mă concentrez. Alerg. Mă străduiesc, concentrându-mă și alergând, să țin trenul pe șine.

Asta a fost ideea lui Henri: să dăm un sens fugii noastre neîntrerupte, măcar pe un segment limitat. Să-ncercăm, adică, măcar cinci-șase secunde, să fugim cu rost. La început, ideea mi s-a părut excelentă și cu potențial, dar acum nu mai sunt tot atât de convins că are vreun sens să apuci sensul de chică și să-l tragi după tine ca pe un hoțoman.

Locomotiva ajunge în dreptul nostru și, depășindu-ne, ne împroașcă, în dangătele clopotului de avertizare, cu vâlătuci de abur fierbinte, în care scapără scânteii. Plutim o vreme ca într-un norișor în care explodează săgețile și mingiuțele colorate ale unui foc de artificii. Profitând de acest moment în care, evident, mă concentrez mai puțin, țip și eu, ca să mă fac auzit:

— Ești convins că dacă ne pierdem de tot concentrarea o să deraieze?

— Nu vrei să-ncerci asta! răcnește Henri. Dar, brusc, se oprește și meditează: În fond, de ce nu? Că și așa ar avea sens. Deși unul profund negativ.

Cuprins

Fuga cu Henri	5
Tușa Aglaia.	29
Opiniile unui călător nedemn de încredere.	87
Vama din Elgström	135
Avva Noh.	147
Muza	161
Scardanelli și gheara	183
Autoportret cu himere	219
Fericirile.	251
Un zeu aproape muritor	257
Povestiri cu boli dintre cele mai rare	311
Katabasis	343
Premiul Akutagawa sau Despre logica în 3 timpi a coșmarului	355
Omphalos.	363